

Godišnje izvješće za 2019. – Izvršni sažetak

Izjava o odricanju od odgovornosti

Europska agencija za kemikalije nije odgovorna za eventualno korištenje informacija sadržanih u ovom dokumentu.

Europe Direct služba je koja vam pomaže pronaći odgovore na pitanja u vezi s Europskom unijom.

Besplatni telefonski broj (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Određeni mobilni operateri ne dopuštaju pristup brojevima 00 800 ili naplaćuju pozive na taj broj.

Ovo je izvadak iz godišnjeg izvješća ECHA-e za 2019.

Ovaj dokument pokriva predgovor i izvršni sažetak izvješća.

Cjelovito izvješće dostupno je na engleskom jeziku na:

echa.europa.eu/about-us/the-way-we-work/plans-and-reports

Više podataka o Europskoj uniji dostupno je na internetu (europa.eu).

Godišnje izvješće za 2019. – Izvršni sažetak

Referentna oznaka: ECHA-20-B-06-HR

ISBN: 978-92-9481-633-7

Kataloški broj: ED-BG-20-001-HR-N

DOI: 10.2823/5396

ISSN: 2362-9975

Datum objave: lipanj 2020.

Jezik: HR

© Europska agencija za kemikalije, 2020.

Naslovnica © Europska agencija za kemikalije

Ako imate pitanja ili primjedbe u vezi s ovim dokumentom, pošaljite ih (uz naznaku referentnog broja dokumenta i datuma objave) putem obrasca za upite. Obrazac za upite dostupan je na ECHA-inoj internetskoj stranici za kontakt: <https://echa.europa.eu/hr/contact>.

Europska agencija za kemikalije

P. P. 400, FI-00121 Helsinki, Finska

Predgovor

ECHA je započela s provedbom petogodišnjeg strateškog plana u 2019. godini s naglaskom na temeljne regulatorne postupke, povećavanje svojeg utjecaja u najvećoj mogućoj mjeri i postavljanje temelja za dugoročnu budućnost.

Radi ostvarivanja navedenog, početkom godine restrukturirali smo Agenciju okupljajući i usklađujući kompetencije osoblja i operativne zadatke da bismo iskoristili povećanu učinkovitost i učinili svoj rad utjecajnijim. Kao rezultat toga, Agencija djeluje uz povećanu razinu suradnje i angažman osoblja, što rezultira stvarnim i znatnim napretkom u radu koji obavljamo sa svojim partnerima kako bismo osigurali sigurnu uporabu kemikalija.

Više od 300 potpunih provjera usklađenosti izvršenih prošle godine primjer je učinkovitosti koju smo stekli određivanjem prioriteta i pojednostavljuvanjem donošenja odluka. Ovo je područje kojem ćemo i dalje dati prioritet u narednim godinama: provjera u kojoj mjeri podnositelji registracije podnose podatke koji ispunjavaju zahtjeve obavješćivanja potrebna je kako bi se zaključilo jesu li tvari sigurne ili su zabrinjavajuće za zdravlje ljudi ili okoliš te kako bi se mjere upravljanja rizikom primijenile tamo gdje je to potrebno.

Te aktivnosti nastavljaju se na drugi pregled REACH-a koji je izvršila Europska komisija. Zajedno smo napravili ambiciozan zajednički akcijski plan za evaluaciju. Planom je predviđeno da će Agencija do 2027. pregledati sve registracije za količinske raspone od 1 do 100 tona podnesene do krajnjeg roka za prijavu te provjeriti usklađenost svih tvari o kojima nedostaju podatci radi utvrđivanja mogućih manjkavosti.

Za posebno zabrinjavajuće tvari postupak autorizacije važan je i utjecajan alat za upravljanje rizicima. U 2019. od općeg smo suda dobili smjernice o postupku autorizacije i slijedili povratne informacije naših dionika i Europskog parlamenta. Upravni odbor imao je aktivnu ulogu u podržavanju i provođenju niza akcija za poboljšanje. Kao rezultat toga, sada postoje revidirani formati o tome kako ECHA-ina odbori trebaju iznijeti svoja mišljenja s ciljem da budu koncizniji i dosljedniji.

Za biocide smo osmislili akcijski plan za proaktivno ubrzanje programa preispitivanja. Planom se predlaže da se odrede prioritete tvari, pruži podrška državama članicama i pojednostave ocjenjivanje i stručne procjene.

ECHA je također postigla značajan napredak u preuzimanju novih zadataka: razvoj baze podataka o posebno zabrinjavajućim tvarima u proizvodima, priprema za pokretanje mrežne usluge koja poduzećima omogućuje pregled zakonodavstva EU-a relevantnog za njihove tvari (EUCLEF) i priprema za procjenu tvari koje dolaze u kontakt s pitkom vodom.

Početak godine restrukturirali smo Agenciju okupljajući i usklađujući kompetencije osoblja i operativne zadatke da bismo iskoristili povećanu učinkovitost i učinili svoj rad utjecajnijim.

Bjorn HANSEN
Izvršni direktor

“

Da bi ECHA ostvarila svoj sve veći pravni mandat i svoju viziju, potrebno je utvrditi i unaprijed procijeniti koji su resursi potrebni kako bi se osiguralo da Agencija osigura sredstva za obavljanje svih novih zadataka.

Sharon McGUINNESS

Predsjednica upravnog odbora

Neprekidna integracija tih novih zakonodavnih mandata i zadataka u sve veći portfelj Agencije ohrabruje i pokazuje da ECHA ostvaruje svoju viziju da bude središte znanja o održivom upravljanju kemikalijama te služi širokom rasponu politika EU-a i globalnih inicijativa u korist građana i okoliša.

Međutim, da bi ECHA ostvarila svoj sve veći pravni mandat i svoju viziju, potrebno je utvrditi i unaprijed procijeniti koji su resursi potrebni kako bi se osiguralo da Agencija ima sredstva za obavljanje svih novih zadataka.

Potrebno je usmjeriti pažnju na sljedeći višegodišnji financijski okvir EU-a i preostalu neizvjesnost u vezi s financijskim posljedicama uzrokovanim istupanjem Ujedinjene Kraljevine.

S novom organizacijom i predanim osobljem, vjerujemo da smo spremni za naredne godine. Politički plan EU-a, točnije, zeleni plan Komisije i nadolazeća strategija o kemikalijama područja su kojima ECHA može i želi pridonijeti i dodati im vrijednost na temelju onoga što smo postigli ne samo u 2019. nego u proteklih 12 godina.

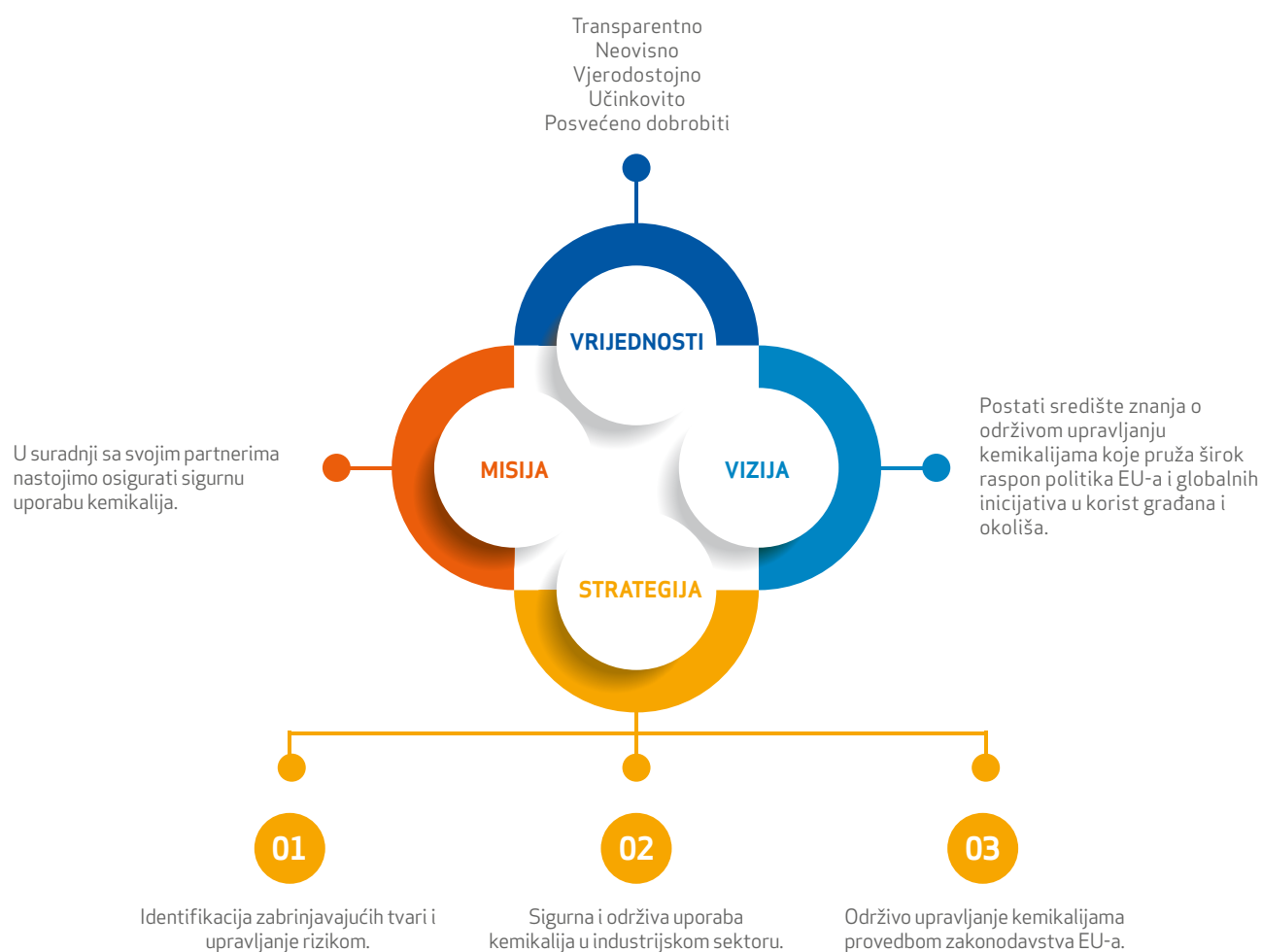
Rad na sigurnoj uporabi kemikalija

Izvršni sažetak

2019. godina označila je početak novih političkih prioriteta zelenim planom za Europu, strategijom rasta za Europu pod predsjednicom Europske komisije Ursulom von der Leyen, početkom ECHA-inog petogodišnjeg strateškog plana za poboljšanje kemijske sigurnosti, pripremama Agencije za preseljenje u nove prostorije i neizvjesnošću za ECHA-ine dionike u vezi s izlaskom Ujedinjene Kraljevine iz EU-a.

Uz vrijedne podatke iz drugog pregleda REACH-a¹, usredotočili smo svoje prioritete na najvažnija područja u zaštiti zdravlja ljudi i sprječavanju zagađenja okoliša. To je oblikovalo ECHA-in **novi strateški plan za 2019. - 2023.** s tri strateška prioriteta omogućena kompetencijama osoblja i podacima koje posjeduje Agencija.

SLIKA 1.: Misija, vizija, vrijednosti ECHA-e

Prvenstveno provodimo svoje zadatke integrirajući ih u svoj rad i dosljednom primjenom. Drugo, svoje zadatke upotrebljavamo za poticanje sigurnije i održivije uporabe kemikalija u industriji. I treće, osiguravamo usklađenost svojih zadataka s ostalim zakonodavstvom EU-a o kemikalijama te pružamo znanstvenu i tehničku potporu međunarodnim aktivnostima. Postignuća na sva tri područja podržavaju napredak prema ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda².

1 opće izvješće Komisije o primjeni Uredbe REACH i pregled određenih elemenata, COM(2018) 116 final

2 <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals>

Prikazuju:

- detaljnu odrednicu za prepoznavanje tvari koje zahtijevaju daljnji rad na upravljanju rizicima koji su s njima povezani;
- tvari za koje nam trebaju dodatni podatci;
- kako industrija poduzima korake u osiguravanju sigurne i održive uporabe kemikalija;
- kojim je područjima Agencija pridonijela i dovela do veće usklađenosti sa zakonodavstvom EU-a o kemikalijama.

Naša reorganizacija stupila je na snagu 2019. godine povezivanjem postupaka, iskorištavanjem povećane učinkovitosti i omogućavanjem ECHA-i da bude utjecajnija³. S tim u vezi, ECHA se pokazala agilnom i sposobnom poduzetivelikeyznačajne organizacijske promjene. S obzirom na ograničene resurse koji su dostupni Agenciji, morali smo resurse preusmjeriti na prioritetni rad, uglavnom na prepoznavanje i upravljanje rizicima zabrinjavajućih tvari (1. strateški prioritet), što znači da smo imali manje resursa za dodjelu prioritetnim područjima.

Rezultati strateških prioriteta

1. Prepoznavanje rizika zabrinjavajućih tvari i upravljanje njima

ECHA-in rad na probiru i određivanju prioriteta za više od 21 000 tvari⁴ pokazuje dobar napredak u ubrzavanju stvaranja podataka, identificiranju i regulatornom djelovanju u vezi s kemikalijama koje su zabrinjavajuće za zdravlje ljudi ili okoliš. Od 2020. godine moći ćemo usporediti rezultate i izvijestiti o ostvarenom napretku, pri čemu će brojke iz 2019. služiti kao polazne vrijednosti.

Tvari u višem količinskom rasponu koje još nisu dodijeljene dodijelit će se posebnoj prioritetnoj skupini na temelju toga jesu li prioritetne za upravljanje regulatornim rizikom; trenutačno niskog prioriteta za daljnje regulatorno djelovanje; ili će trebati više podataka da bi se odluka mogla donijeti. Ako su potrebni dodatni podatci, tvari će biti podvrgnute evaluaciji dosjea ili evaluaciji tvari. Trenutačno postoji oko 1500 registriranih tvari s količinskim rasponom višim od 100 tona godišnje za koje je potrebno više podataka da bi ih nadležna tijela mogla dodijeliti skupini⁵.

Tijekom 2019. godine identificirano je još osam tvari koje su uključene na popis predloženih tvari za eventualno uvrštenje u popis za autorizaciju. ECHA je također preporučila Komisiji 18 tvari za uvrštavanje na popis za autorizaciju. Uz tri prijedloga za ograničenje koja su podnijele države članice i ECHA, uz jedno ograničenje koje je donijela Komisija, postignut je osjetan napredak u poboljšanju upravljanja rizikom unutar EU-a. Konačno, Odbor za procjenu rizika (RAC) usvojio je 51 mišljenje o dosjeima za razvrstavanje i označavanje.

2. Sigurna i održiva uporaba kemikalija u industrijskom sektoru

Uspostavljanje učinkovite komunikacije duž lanca opskrbe presudno je za osiguravanje sigurne uporabe kemikalija. ECHA je surađivala s ključnim dionicima na određivanju potrebnih poboljšanja postojećeg sustava pružanja odgovarajućih podataka o sigurnosti opasnih tvari i smjesa. Naš rad podržali su ključni dionici u politici i krećemo u razvojnu fazu. Cilj tih izmjena jest pomoći poduzećima da iskoriste podatke kako bi učinkovito izvršavala svoje obveze prema odgovarajućim zakonima o zaštiti na radu, zdravlju i okolišu.

3. Održivo upravljanje kemikalijama provedbom zakonodavstva EU-a

Rad na ovom cilju pokazao je kako ECHA-ini podatci, znanje i kompetencije o sigurnoj uporabi kemikalija podržavaju provedbu zakonodavstva EU-a. To je rezultiralo sinergijom kako interno pri provođenju novih regulatornih zadataka, tako i izvana u suradnji s partnerima. Integracijom novih zadataka u portfelj, kao što je

3 Pogledajte nastavak: pokretači radnog opterećenja i pokazatelji učinkovitosti ECHA-inog modela upravljanja učinkom (Dodatak I.).

4 Vidjeti dalje u odjeljku „Stvaranje, praćenje i reguliranje podataka koji su važni za skupine zabrinjavajućih kemikalija“.

5 ECHA-ino godišnje izvješće o integriranoj regulatornoj strategiji pruža detaljne podatke.

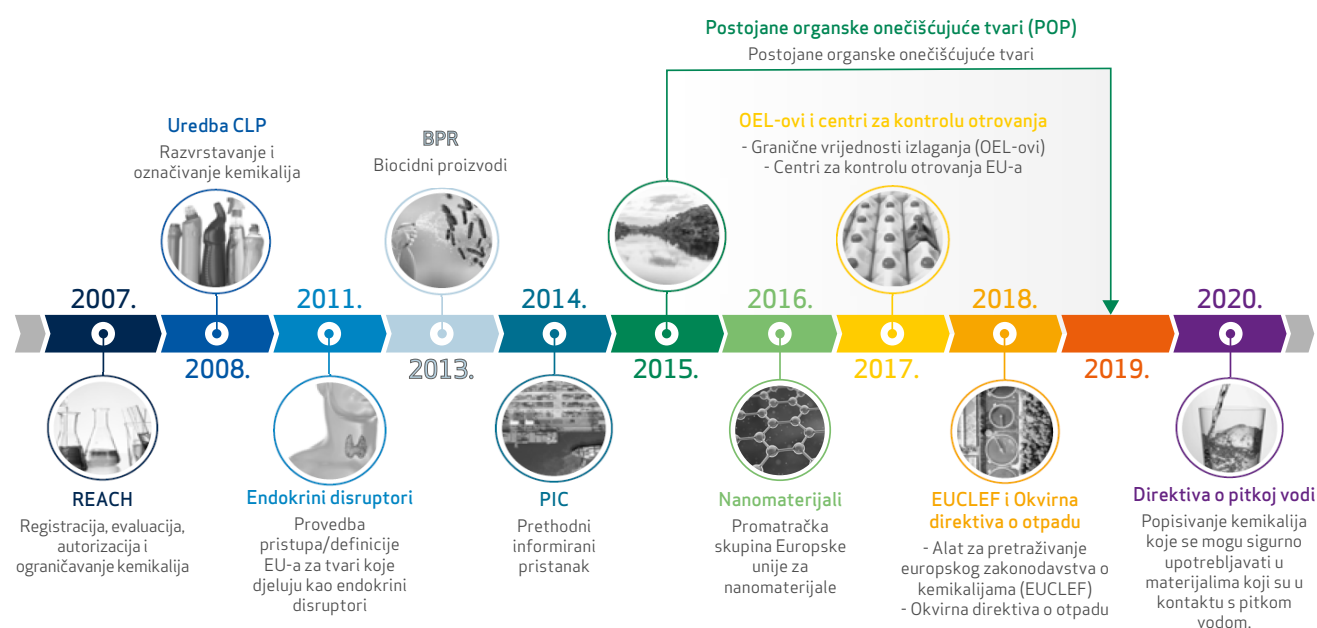
baza podataka SCIP ili pripreme za procjenu tvari koje se upotrebljavaju u materijalima koji mogu doći u kontakt s pitkom vodom, pokazali smo da imamo kompetencije i stručnost da iskoristimo iskustvo stečeno u skladu s uredbama REACH, CLP, BPR, PIC i POP. ECHA može primijeniti svoje znanje na novim područjima uz ponovnu uporabu postojećih IT platformi, stvarajući ekonomije razmjera. Započeli su dugoročni projekti poput razmjene IUCLID-a kao usluge s Europskom agencijom za sigurnost hrane (EFSA).

ECHA je pružila kratkoročnu potporu Izvršnoj agenciji za zaštitu potrošača, zdravlja, poljoprivrede i hrane za usluge zaštite podataka i stručnu procjenu zajedničkih rizika s agencijama EU-a za okoliš pojačanom suradnjom i razmjenom dobrih praksi.

ECHA-ine aktivnosti informiranja podržavaju održivo upravljanje kemikalijama na globalnoj razini. Započeli smo s razvijanjem sustavnog pristupa izgradnji kapaciteta u trećim zemljama koji im pomaže u razvoju sustava za upravljanje kemikalijama koji mogu imati koristi od europskog pristupa upravljanju kemikalijama i procjeni rizika.

Sve u svemu, djelotvorno i učinkovito izvršavali smo svoje zadatke u skladu s uredbama REACH, CLP, BPR, PIC i POP te smo radili na novim područjima u vezi s centrima za kontrolu otrovanja, ograničenjima izloženosti na radu, Okvirnom direktivom za otpad, EUCLEF-om i promatračkom skupinom Europske unije za nanomaterijale.

SLIKA 2.: ECHA-ina nova područja rada tijekom godina

Za 2019. odredili smo sljedeća glavna radna područja postignuća:

- Dotakli smo se neusklađenih podataka o kemikalijama i zabilježili značajan napredak u dohvaćanju potrebnih podataka o opasnosti. Ubrzali smo evaluaciju dosjea i uveli daljnje mjere kako bismo povećali postotak dosjea koje provjeravamo. Proveli smo 50 % više provjera usklađenosti⁶ u odnosu na 2018. godinu. Obavili smo 301 cjelovitu provjeru koja je obuhvatila 274 jedinstvene tvari i 89 ciljanih provjera za 64 jedinstvene tvari. Cjelovite provjere bile su usredotočene na dugoročne učinke kemikalija, a većina ih je provedena zbog svojstava koja su važna za zdravlje, poput mutagenosti i prenatalne razvojne toksičnosti, te za okoliš, poput

⁶ Potpuna provjera usklađenosti usmjerena je na najvažnije zahtjeve obavješćivanja za prepoznavanje zabrinjavajućih tvari. Takve provjere uključuju barem genotoksičnost, toksičnost nakon ponavljane primjene, prenatalnu razvojnu toksičnost, reproduktivnu toksičnost, karcinogenost, dugoročnu toksičnost za vodeni okoliš, biorazgradnju i bioakumulaciju.

dugotrajne toksičnosti za vode. Uz zajednički akcijski plan za evaluaciju Komisije i ECHA-e⁷, pripremili smo osnovu za dobivanje podataka o tvarima za koje nije jasno jesu li sigurne.

- ECHA je poduzela korake da razjasni kako poduzeća podnose zahtjev za autorizaciju za nastavak prodaje i uporabe svojih tvari nakon što su uvrštene u popis za autorizaciju. To uključuje objašnjavanje podnositeljima zahtjeva kada trebaju pružiti planove zamjene i razvijanje dosljednijih i sažetijih mišljenja koja definiraju granice znanstvenog mišljenja ECHA-inih odbora. Započeli smo primjenjivati te formate mišljenja u praksi i prilagodili smo svoju radnu praksu tako da dopušta obradu velikog broja zahtjeva za autorizaciju, istovremeno osiguravajući pravilnu kontrolu rizika za zdravlje ljudi i okoliš te zamjenu posebno zabrinjavajućih tvari sigurnijim alternativama.
- ECHA je tijekom 2019. godine radila na četiri ograničenja koja nam omogućuju da odaberemo način na koji se bavimo rizikom za zdravlje ljudi i okoliš. Postoje dva slučaja koja se ističu. Prvo, mogu postojati pametnije alternative mikroplastikama koje se namjerno dodaju nekim proizvodima i u konačnici puštaju u okoliš u velikim količinama, gdje ostaju vrlo dugo. Drugo, prijedlogom za ograničavanje opasnih kemikalija u tekućinama za tetoviranje i proizvodima za trajnu šminku želi se smanjiti rizik od raka, kao i negativne učinke na plodnost i nadraživanje kože.
- S obzirom na kašnjenja u provedbi programa preispitivanja biocidnih aktivnih tvari na razini EU-a, ECHA je razvila akcijski plan s ciljem povećanja broja dosjea koji su države članice predale na stručnu procjenu. Kao dio ovog akcijskog plana, ECHA je povećala suradnju s državama članicama i pruža im konkretnu podršku za finaliziranje dosjea za donošenje odluka.

Informativni okvir

ZELENI PLAN KOMISIJE - POTPORA ECHA-E

Zeleni plan Komisije daje upute kako pridonijeti poboljšanju kvalitete zraka i vode, smanjenju rizika od opasnih kemikalija, industrijskih emisija, pesticida i endokrinih disruptora uz novi akcijski plan za kružno gospodarstvo.

ECHA-ina baza znanja i visokokvalitetni, znanstveni i operativni rad, kako je utvrđeno u njenom strateškom planu, čine osnovu za podršku održivim inovacijama koje će pridonijeti ciljevima zelenog plana. To se može dogoditi na kritičnim područjima poput kružnoga gospodarstva, održivosti, klimatskih promjena ili osiguravanja netoksičnog okoliša.

U 2019. godini utvrdili smo kako ECHA može strateški podržati Komisiju u vezi sa zelenim planom. Vjerujemo da naš rad može osigurati sinergiju i učinkovitost u znanstvenim i tehničkim zadacima prema raznim zakonima EU-a. To ne bi samo pojednostavilo, već bi i ojačalo pravni okvir:

- uvođenjem transparentnosti načina na koji EU usklađuje zakonodavstvo o kemikalijama i sigurnošću proizvoda u Europi;
- evaluacijom potencijalne primjene pristupa „jedna tvar – jedna procjena“;
- procjenom skupina sličnih kemikalija radi ubrzanja upravljanja rizikom i dodavanja dosljednosti; i
- uspostavljanjem ECHA-ina znanstvenog rada kao osnove za definiranje sigurnih vrijednosti za kemikalije i zaštitu radnika od raka i drugih štetnih učinaka.

ECHA može imati snažniju ulogu u promicanju konkurentnosti europske industrije pretpostavljanjem snažnijeg stava u provjeri i kontroli poštivanja zakona o kemijskoj sigurnosti u granicama EU-a, primjerice, razmjenom podataka s carinskim tijelima.

7 https://echa.europa.eu/documents/10162/21877836/final_echa_com_reach_evaluation_action_plan_en

- ECHA je formirala okvir za integriranje novih zadataka, poput alata za pretraživanje europskog zakonodavstva o kemikalijama, a trenutačno, primjerice, *ad hoc* zadatke za ograničenja izloženosti na radu. Ovaj okvir uzima u obzir je li to ostvarivo na temelju postojećih mogućnosti, struktura i u kojoj se mjeri novi zadatci mogu integrirati u aktivnosti ECHA-e kako bi se podržao cjelovitiji pristup sigurnijim kemikalijama.
- Upravni odbor proveo je sveobuhvatnu reviziju funkcioniranja i načina rada kako bi se nastavilo pružati strateško usmjerenje i čvrsto upravljanje Agencijom.
- Revidirali smo integriranu strategiju sustava upravljanja i okvir kako bismo podržali Agenciju u dosljednijem izvršavanju strateških prioriteta. Strategija postavlja obveze na visokoj razini koje će usmjeriti Agenciju u narednim godinama, kao i konsolidaciju i integriranje različitih elemenata ECHA-ina sustava upravljanja.

Nova organizacijska struktura uvedena početkom 2019. povećala je našu međusobnu povezanost i omogućila više suradničkih načina rada preusmjeravanjem fokusa na naše postojeće kompetencije u zadacima u kojima smo razvijali sinergiju tijekom proteklih godina. Značajna količina resursa uložena je u analizu naše strukture i pronalaženje načina kako je poboljšati kako bi bolje služila potrebama naših dionika.

Budući da su potrošači sve svjesniji utjecaja kemikalija na njihov svakodnevni život, razvili smo komunikacijsku strategiju kako bismo doprli do zainteresirane skupine i udovoljili potrebama naših dionika s podacima utemeljenima na činjenicama odgovarajućim i jednostavnim jezikom.

Kao središte znanja o sigurnosti kemikalija i relevantnog zakonodavstva EU-a, strategija nas vodi prema stvaranju sadržaja koji će odabrati glavni mediji i zainteresirane skupine i umnožiti ga šireći svijest o važnosti rada kojim se bavimo.

EUROPSKA AGENCIJA ZA KEMIKALIJE
P. P. 400,
FI-00121 HELSINKI, FINSKA
ECHA.EUROPA.EU